

Този информационен документ е подготвен със съдействието на [Съвета на нотариатите от ЕС \(CNUE\)](#).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

Разпорежданията с имущество в случай на смърт може да бъдат изготвени в две форми: i) завещание и ii) договор.

i) Завещание

Завещанието е личен акт, който не може да се изготвя от представител.

Не е позволено съставянето на съвместни завещания, т.е. завещания, направени от две или повече лица с един и същ документ, в полза на трето лице или в полза едно на друго.

Завещанието представлява еднолично волеизявление на дадено лице, което не е необходимо да бъде адресирано до определено лице или съответно лице да бъде уведомено за него. Завещанието може да бъде оспорено. Имуществото се прехвърля на наследниците или заветниците едва след смъртта на завещателя.

Съществуват стандартни и специални видове завещания.

Стандартните завещания биват публични и запечатани.

Публичното завещание (*testamento público*) се изготвя от нотариус и се вписва в неговия или нейния регистър.

Запечатаното завещание (*testamento cerrado*) се изготвя и подписва от завещателя или от друго лице по молба на завещателя, но трябва да бъде одобрено от нотариус. То може да се съхранява от завещателя или от трето лице или да бъде оставено на съхранение при нотариус. Лицето, което съхранява запечатано завещание, трябва да го представи в срок до три дни, считано от датата, на която е узнало за смъртта на завещателя. В противен случай то носи отговорност за всички причинени загуби или вреди, а ако е бенефициер, може да изгуби качеството си на наследник поради лишаване от правото да наследява като недостоеен.

В закона са предвидени следните видове специални завещания: завещание при военни условия; завещание, направено на кораб; завещание, направено на въздухоплавателно средство; завещание, направено в случай на природно бедствие. Завещанието може да бъде съставено в една от тези специални форми само при възникване на определени извънредни обстоятелства, предвидени от закона. Тези завещания стават недействителни два месеца след отпадане на извънредните обстоятелства, попречили на завещателя да направи завещанието в обичайните форми.

В португалското законодателство е предвидена също така специална форма за завещание, което се съставя от португалски гражданин в чужбина според съответното чуждестранно право. Такова завещание произвежда действие в Португалия, ако е официално направено или одобрено.

ii) Договор

В португалската правна система наследяването по договор се приема по изключение. То може да се осъществи чрез договор за наследство или с дарение под условие за брак, което влиза в сила при смъртта на дарителя. Както договорите за наследство, така и даренията в случай на смърт под условие за брак (дарения в полза на преживелия съпруг), са действителни само ако са изложени писмено в брачен договор.

По правило обаче наследяване по договор не се допуска. Поради това договорите за наследство по принцип не се допускат, а ако бъдат сключени, те се считат за недействителни. Даренията в случай на смърт също не се допускат, но вместо да се считат за недействителни, те по силата на закона се считат за завещателни разпореждания и могат да бъдат оспорени.

Съществуват два вида договори за наследство, които се допускат от закона по изключение: а) единият съпруг бива определен от другия съпруг или от трето лице за наследник или заветник; б) трети лица биват определени за наследници или заветници от някой от съпрузите. Разликата между наследник и заветник е обяснена по-долу в отговора на въпрос „При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?“.

Договорите за наследство, когато са действителни, произвеждат действие едва след смъртта на завещателя. При все това договорът, посочен в буква а) по-горе, не може да бъде развален едностранно, след като е бил приет, и докато завещателят е жив, той или тя не може да ощетява бенефициера, извършвайки безвъзмездни разпореждания с имуществото. Договорът за наследство, посочен в буква б) по-горе, може да бъде развален свободно, ако третото лице не е включено в брачния договор като приемаща страна.

Освен тези два вида договори за наследство, по закон се приемат за действителни така също даренията в случай на смърт под условие за брак.

При сключване на брак дарението се прави в полза на единия от съпрузите от другия съпруг или от трето лице. Дарението в случай на смърт под условие за брак е подчинено на режима относно договорите за наследство и трябва да бъде вписано в брачния договор.

Забележка:

В португалското право са предвидени два вида наследяване. Единият вид е наследяване въз основа на волеизявление на наследодателя — чрез завещание или договор — описано в отговора на настоящия въпрос. Другият вид е наследяването по закон — правомерно или задължително — което е обяснено в отговорите на въпроси: „Съществуват ли ограничения на свободата на разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?“ и „В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?“.

Наследяването въз основа на направено волеизявление е следствие от изразена от завещателя воля. Такъв израз на воля са завещанията и договорите.

*Наследяването по закон е регламентирано от законодателството. Наследяването по закон се окачествява като „обвързващо“ (*sucessão legítima*), когато е пряко уредено в закона и не може да бъде отменено по волята на завещателя. Наследяването по закон се окачествява като „правомерно наследяване“ (*sucessão legítima*), когато е уредено в закона, но може да бъде отменено по волята на завещателя.*

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

По принцип не е необходимо разпорежданията да бъдат вписвани по някакъв начин.

Съществуват обаче някои изключения, предвидени в различни разпоредби. Разпореденията с имущество в случай на смърт трябва да бъдат вписани по-конкретно в следните случаи: i) преференциално завещателно разпоредяване, което поражда реално действие; iv) брачни договори. ii) учредяване на изключително право и неговите изменения; iii) задължение за ограничаване на дарения, които са обект на включване към наследствената маса; iv) брачни договори.

В случаите, посочени в точки i), ii) и iii) по-горе, документът трябва да бъде вписан в Conservatória do Registo Predial [имотен регистър] от активния или пасивния субект по правоотношението, от лицата, които са заинтересовани от вписването, или от лицата, които по закон са длъжни да инициират вписването (официалното вписване в някои случаи се иницира от съда, от прокуратурата или от самото длъжностно лице по вписванията). Вписването се извършва чрез описание на имуществото, вписване на фактите и съответните коментари и отбелязване на определени обстоятелства.

В случая, посочен в точка iv), вписването се извършва в Conservatória do Registo Civil [граждански регистър] под формата на вписване или запис след подаване на декларация от страните. В този случай при вписването могат да участват и лицата, които са пряко засегнати от въпросния факт или чието съгласие е необходимо за влизането му в пълна сила.

Забележка:

Изключителното право представлява правото на преживелия съпруг да получава издръжка от паричните средства, оставени от наследодателя. Включване към наследствената маса представлява връщането от низходящи роднини на имущество или ценности, които са им били дадени от възходящ роднина, когато низходящите се надяват да наследят.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпоредяване с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

Да, според португалското законодателство запазената част от наследството представлява ограничение на свободата за разпоредяване с имущество в случай на смърт. Запазената част е частта от имуществото, с която завещателят не може да се разпоредява, тъй като според закона тази част се полага на наследниците с право на запазена част. Това е „обвързващо наследяване“ и представлява форма на наследяване по закон, което не може да бъде отменено по волята на завещателя.

Наследници със запазена част са съпругът, низходящите и възходящите. Съпругът и низходящите са наследници от първа степен. Ако няма низходящи, наследяват съпругът и възходящите.

Правилата за имуществото, с което завещателят не може да се разпоредява (запазена част), са следните:

запазената част на съпруга и децата е две трети от наследственото имущество;

ако завещателят не остави низходящи или възходящи, запазената част на преживелия съпруг е половината от наследственото имущество;

ако завещателят не остави съпруг, но остави деца, запазената част е половината от наследственото имущество, ако детето е само едно, и две трети от наследственото имущество, ако децата са две или повече;

запазената част на низходящите от втора и по-далечна степен представлява частта, която би се полагала на техния възходящ;

ако няма низходящи, запазената част на съпруга и възходящите е две трети от наследственото имущество;

ако няма низходящи или преживял съпруг, запазената част на родителите е половината от наследственото имущество; ако за наследници са определени възходящи от втора и по-далечна степен, запазената част на последните е една трета от наследственото имущество.

NB:

Съпруг не се определя като наследник, ако към момента на смъртта на наследодателя съпрузите са разведени или законно разделени с окончателно съдебно решение или със съдебно решение, което предстои да стане окончателно. Когато към момента на смъртта на наследодателя има образувано производство за развод или законна раздяла, наследниците могат да продължат това производство с оглед на имуществените последици. В такъв случай, ако впоследствие бъде допуснат развод или раздяла, преживелият съпруг не наследява.

4 В отсъствието на разпоредяване с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Ако наследодателят не е направил действително разпоредяване с цялото си имущество или с част от него, произвеждащо действие в случай на смърт, наследяват неговите или нейните наследници по закон. Този вид наследяване е известно като „правомерно наследяване“, което е форма на наследяването по закон и може да бъде променено по волята на наследодателя.

Наследници по закон са съпругът, роднините и държавата в следния ред: а) съпруг и низходящи; б) съпруг и роднини по възходяща линия;

в) братя и сестри и техните низходящи; г) други роднини по съребрена линия до четвърта степен включително; д) държавата. д) държавата.

5 Какъв вид органи са компетентни:

Компетентността по въпросите на наследяването зависи от това дали наследството се оспорва (приемане по опис) или не (безусловно приемане). Нотариусите и съдилищата са компетентни по въпроси, касаещи оспорвано наследяване. В случаите, предвидени в член 1083, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс (например наследници, чието местонахождение е неизвестно, наследници без правоспособност, изискване на опис от прокуратурата), съставянето на опис трябва да се извърши от съдилищата. В останалите случаи съответните лица могат да изберат дали съставянето на опис да се извърши от нотариална кантора (*Cartório Notarial*), или от съд.

Нотариусите и длъжностните лица по вписванията (*Conservatórias dos Registos*) също така са компетентни по въпроси, касаещи неоспорвано наследяване. В този случай в компетенциите им влиза да издават удостоверения за наследници и да извършват съответната делба.

Адвокати и юристи имат право да извършват делба на неоспорвано наследствено имущество, удостоверявайки истинността на частен документ, но те не са компетентни да издават удостоверения за наследници.

5.1 по въпросите на наследяването?

Ако наследяването се оспорва, съставянето на опис може да се извърши както от съд, така и от нотариална кантора, в съответствие с член 1083 от Гражданския процесуален кодекс.

В случай на безусловно приемане на наследството не се изисква извършване на опис. В такъв случай ликвидацията и подялбата на наследственото имущество се извършват от наследниците и заветниците по взаимно съгласие, без да е необходима намесата на нотариус или съд.

Когато наследственото имущество бъде обявено като непотърсено в полза на държавата, в съда се провежда съответната специална процедура по ликвидирание на наследството в полза на държавата (членове 2152—2155 от Гражданския кодекс).

Ако наследството не бъде оспорено, тогава са компетентни нотариусите, службите на гражданския регистър и имотните регистри без изискване за териториална компетентност. Поради това заинтересованите страни могат да извършат съответните действия в институцията по техния избор без териториални ограничения.

При неоспорвано наследяване делбата на наследственото имущество може да се извърши пред всеки адвокат или юрист в държавата, при условие че съответните лица са предварително упълномощени (от длъжностно лице по вписванията или от нотариус).

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследството?

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завещ?

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Що се отнася до органа, който е компетентен да получи изявление за приемане на наследство или отказ от наследство, няма съществени разлики между приложимите режими за завещание и наследство или между наследяване по закон и наследяване въз основа на волеизявление на наследодателя. Поради това отговорът на трите въпроса е еднакъв.

Ако наследството се приема по опис, изявлението за приемане се прави в рамките на процедурата по съставяне на опис. В този случай съдът или нотариусът са органите, компетентни да получат изявлението за приемане.

Приемането на наследство по опис става, като се поиска съставяне на опис или се участва в изготвянето му.

Друга форма на приемане на наследство е безусловното приемане, което е налице, когато наследството се приема и поделва, без да се съставя опис.

Правилата относно приемането на наследство се прилагат и за приемането на завещание. Разликата между наследство и завещание е посочена в отговора на следващия въпрос.

Ако е открита процедура по описване на наследственото имущество, изявлението за отказ трябва да бъде направено в рамките на тази процедура. В такъв случай съдът или нотариусът са органите, компетентни да получат изявлението за отказ.

Отказът трябва да бъде в една от следните форми: публичен акт или заверен частен документ, ако има имущество, за което според закона се изисква една от тези форми, за да бъде извършено разпореждане с него, а в останалите случаи — частен документ.

Приемането или отказът на/от наследство или завещание представлява едностранно правно действие, чието изпълнение не може да бъде отказано, т. е. и двете се извършват чрез волеизявление от страна на наследника, което не е необходимо да бъде адресирано до или сведено до знанието на определено лице.

Ако наследственото имущество не бъде потърсено, заинтересованите страни или прокуратурата могат да поискат от съда да уведоми наследника, че трябва да приеме или откаже наследството (членове 1039—1041 от Гражданския процесуален кодекс). В такъв случай изявлението за приемане или отказ се получава от съда. Наследственото имущество се счита за непотърсено през периода, през който то все още не е нито прието, нито обявено в полза на държавата като непотърсено.

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

Процедурата зависи от това дали наследството се оспорва или не.

ОСПОРВАНО НАСЛЕДСТВО

Процедурата по приемане на наследството по опис има следните цели: извършване на делба на наследственото имущество с оглед на прекратяване на съсобствеността върху него, изготвяне на опис на активите, съставляващи наследственото имущество, ако не е необходимо да се поделят, както и ликвидиране на наследственото имущество, ако е необходимо (член 1082 от Гражданския процесуален кодекс).

Когато описът се представя пред съд, се следва формулярът за съдебен опис, предвиден в глава V, дял XVI от Гражданския процесуален кодекс (членове 1082—1129). Вътрешната териториална компетентност на националните съдилища се определя в съответствие с критериите на привързване, посочени в член 72А от Гражданския процесуален кодекс.

Основните етапи на процеса във връзка със съдебния опис са: i) първоначално подаване на молба, ii) възражения и удостоверяване на пасиви, iii) предварително изслушване на заинтересованите страни, iv) определяне и свикване на заинтересованите страни, v) намаляване на дарения или завещания, които надхвърлят разполагаемата част, vi) план за делба и постановяване на решение за утвърждаване на делбата. Решението може да бъде последвано от анулиране или изменение на делбата, допълнителна делба или разпределяне на дял на пропуснат наследник.

Когато описът се представи в нотариална кантора, се следва формулярът за нотариален опис, предвиден в приложението към Закон № 117/2019 от 13 септември 2019 г., в който се посочват необходимите изменения на глава V, дял XVI от Гражданския процесуален кодекс.

В съответствие с членове 1—5 от приложението към Закон № 117/2019: португалското сдружение на нотариусите публикува списък на нотариусите, които могат да съставят описи (www.notarios.pt); макар че по отношение на нотариалните описи необходимите действия трябва да се предприемат от нотариуса, решението за утвърждаване на делбата винаги се постановява от съда, пред който се представя делото за тази цел, без да се засягат други въпроси, които нотариусът може да представи пред съдия с цел постановяване на решение; съдът е длъжен да се произнесе по жалби, предявени в рамките на процеса по съставяне на нотариалния опис; страните са свободни да изберат нотариалната кантора, в която да се проведе процесът по съставяне на опис, при условие че е налице уместна връзка с наследството (например нотариалната кантора е разположена в общината, в която се открива наследството, в която са разположени активите или в която живеят повечето заинтересовани страни).

НЕОСПОРВАНО НАСЛЕДСТВО

Заинтересованата страна може да уреди различните въпроси пред нотариус или длъжностно лице по вписванията. Като използва системата за обслужване на едно гише, прилагана от длъжностно лице по вписванията, заинтересованата страна може да уреди всички въпроси, свързани с наследството, като се започне от издаването на удостоверение за наследници и се стигне до окончателното вписване на имуществото в резултат на делбата.

Като алтернатива, след издаването на удостоверение за наследници от нотариална кантора или от служба по вписванията, заинтересованите страни могат да поделят активите, съставляващи наследственото имущество, чрез частен документ, заверен от адвокат или юрист.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или завещник?

Наследниците наследяват наследственото имущество на наследодателя изцяло или частично, т. е. активите, които ще наследят, не са предварително определени.

В същото време завещниците наследяват конкретно имущество или ценности.

При наследяването по закон правото на наследяване произтича от закона. При наследяване въз основа на направено волеизявление правото на наследяване се основава на изразената воля на завещателя. Бенефициерите могат да имат качество на наследници или завещници както при наследяване по закон, така и при наследяване въз основа на волеизявление от страна на наследодателя.

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

Когато наследственото имущество е прието по опис, отговорността за задълженията на починалия и за други тежести, свързани с наследството, е ограничена до размера на описаното имущество, освен ако кредиторите или завещниците докажат, че съществуват и други активи. При наличие на опис на имуществото кредиторите или завещниците носят тежестта на доказване на съществуването на други такива активи.

При безусловно приемане, аналогично, отговорността за задълженията и другите тежести, свързани с наследството, не надвишава стойността на наследеното имущество, но в този случай наследниците или заветниците следва да докажат, че наследственото имущество не включва активи с достатъчна стойност, за да бъдат платени дълговете или да бъдат удовлетворени заветите. Тук наследниците или заветниците носят тежестта на доказване, че не съществуват други активи.

Следните разходи се изплащат от наследственото имущество: разходи по погребението на завещателя и други свързани разходи, такси за изпълнение и управление на наследството, както и за ликвидиране на наследственото имущество, изплащане на задълженията на починалия, удовлетворяване на завети.

При съвместно наследяване на имущество се носи колективна отговорност за покриване на горепосочените разходи. Когато наследственото имущество е поделено, всеки наследник отговаря само за сума, пропорционална на съответния му/й дял от наследството.

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

В отговора по-долу са представени поотделно необходимите документи и информация за вписване на недвижимо имущество, дължимите такси и как може да бъде подадена молба за вписване (лично, по пощата или онлайн).

Необходими документи и информация

В молбата за вписване на недвижимо имущество трябва да бъдат посочени самоличността на молителя, съответните факти и имущество, за които се отнася молбата, както и списък на приложените документи.

Единствено фактите, изложени в документи, с които се доказва правната им сила, може да бъдат вписвани.

Документи, съставени на чужд език, може да се приемат само ако са преведени съгласно законовите изисквания, освен когато са изготвени на английски, френски или испански език и компетентното длъжностно лице владее съответния език.

Когато основателността на дадена молба за вписване трябва да се преценява въз основа на чуждестранно право, заинтересованата страна трябва да докаже съответното съдържание на правната норма с помощта на подходящ документ.

Ако молбата за вписване се отнася до сграда, която не е описана, трябва да бъде приложена допълнителна декларация, указваща името, гражданското състояние и адреса на лицата, които са били собственици или са живели в сградата непосредствено преди лицето, което прехвърля имота, както и предишния запис в имотния регистър, освен ако молителят посочи в декларацията причините, поради които въпросните данни не са му известни.

Ако вписването касае дял от неописано имущество в съсобственост, трябва да се посочат също така имената, гражданското състояние и адресът на всеки от съсобствениците.

Дължими такси

Таксата трябва да бъде платена при подаване на молбата или да бъде изпратена заедно с нея. Таксата съответства на вероятната обща дължима сума. Ако при подаване на молбата за вписване таксата не е платена, молбата може да бъде отхвърлена незабавно.

Когато таксата не е платена и молбата не е отхвърлена, от службата по вписване уведомяват заинтересованата страна за срока за плащане на дължимата сума, за да не бъде отказано вписването.

Същата процедура се прилага, когато първоначално платената сума не е достатъчна и не бъде доплатено.

Молба за вписване, подадена лично, по пощата или онлайн

Молби за вписване на недвижимо имущество може да се подават лично, по пощата или онлайн.

Молбите за вписване, подадени лично и по пощата, трябва да бъдат в писмен вид, като се използват формулярите, одобрени с решение на управителния орган на *Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* (Института на регистрите и нотариусите). Документите, потвърждаващи подлежащия на вписване факт, и горепосочените допълнителни декларации, ако има такива, трябва да бъдат приложени към съответните формуляри.

Писмените молби за вписване, подадени от публични органи, имащи отношение към акта в качеството на активни или пасивни субекти, от съдилища, прокуратурата, синдици или съдебни изпълнители, не е нужно да са изготвени, като се използват формулярите, споменати в предходния абзац, независимо дали молбата се подава лично или по пощата.

За предпочитане е молбите от съдилища, прокуратурата, съдебни изпълнители и съдебни служители, които извършват действия, характерни за съдебните изпълнители, както и от синдици, да се подават по електронен път, като към тях бъдат приложени необходимите за вписването документи и дължимите суми.

Молби за вписване на имущество могат да се подават онлайн на адрес: <http://www.predialonline.mj.pt>. Единствените процедури, които не могат да се заявят онлайн, са процедурите за потвърждаване, коригиране или оспорване на решения, взети от длъжностно лице по вписванията.

За подаването онлайн на молба за издаване на акт от поземления регистър е необходим цифров сертификат. Гражданите, които притежават португалска карта за самоличност и са активирали своя цифров сертификат, адвокатите, нотариусите и юристите вече разполагат с такива сертификати.

Управителите и директорите на търговски дружества или граждански дружества, които имат търговска форма, могат да удостоверят, че електронните документи, които са представили, отговарят на оригиналните документи на хартиен носител, когато подават молби за вписване онлайн и съответните дружества са заинтересовани страни.

Забележка:

Единствено оправомощените от закона лица и/или дружества могат да подават молби за вписване на недвижимо имущество. Тези лица или дружества са посочени по-горе в отговора на въпрос „Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?“ в раздела, в който са посочени документите, които следва да бъдат представени в имотния регистър.

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

Назначаването на управител е задължително, ако бъде поискано откриване на процедура по наследяване по опис. В такъв случай задължително се определя управител на наследството, който отговаря за управлението на наследственото имущество. Лицето, поискало приемане на наследството по опис, трябва да посочи кой по закон трябва да изпълнява задълженията на управител на наследството. Това се извършва чрез формуляра, използван за подаването на молба за процедура по наследяване по опис.

В периода, през който наследственото имущество се счита за непотърсено, е възможно да няма лице, което по закон да има право да го управлява. В такъв случай всеки наследник може да извършва действия по управление на наследството дори преди да го приеме или откаже. Ако има риск от погиване или влошаване на състоянието на активите, съставляващи непотърсеното наследствено имущество, съдът назначава представител. Това се прави по искане на прокуратурата или на някоя от заинтересованите страни. Определение на понятието непотърсено наследствено имущество вече е дадено в отговора на въпрос „Какъв вид органи са компетентни: (...) да получат изявление за отказ или приемане на наследство?“.

9.2 Кой има право да изпълни разпореждането с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

Управител на наследството

По принцип управителят на наследството носи отговорност за управлението на наследственото имущество до ликвидацията и делбата му.

По закон задълженията на управител на наследството се възлагат в следния ред:

- а) на преживелия съпруг, който не е законно разделен с оглед на личните и имуществените отношения, ако той или тя е наследник или вследствие на брака има право на част от имуществото на двойката;
- б) на изпълнителя на завещанието, освен ако завещателят е посочил друго;
- в) на роднини, които са наследници по закон;
- г) на заветниците.

Ако цялото наследствено имущество бъде поделено между заветници, най-облагодетелстваният заветник действа като управител на наследството вместо наследниците. При равни други условия, предпочитание се отдава на най-възрастния.

Има специфични случаи, в които управлението на всички или на част от активите, съставляващи наследственото имущество, може да бъде възложено на изпълнителя на завещанието или на доверено лице, както е обяснено по-долу.

Изпълнител на завещание (*testamenteiro*)

В случай на наследяване чрез завещание завещателят може да определи едно или повече лица, които трябва да гарантират изпълнението на завещанието или да го изпълнят изцяло или отчасти. Това се нарича „изпълнение на завещание“. Съответното определено лице се нарича изпълнител на завещанието.

Доверено лице (*fiduciário*)

Назначаването на доверено лице или изпълнението на доверителни функции представлява разпореждане, чрез което завещателят възлага на определен наследник задачата да съхранява наследственото имущество, така че след смъртта на този наследник то да бъде получено от определено друго лице. Наследникът, който е натоварен с това задължение, се нарича доверено лице. Бенефициерът на имуществото, съхранявано от довереното лице, се нарича доверителен наследник. Довереното лице се ползва от довереното му имущество и го управлява.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

Правомощия на управителя на наследството

Управителят на наследството управлява имуществото на починалия, а ако наследодателят е бил женен/омъжена при режим на съпругеска имуществена общност — и общото имущество на двойката.

Управителят на наследството може да поиска от наследниците или от трети лица да му предадат имуществото, което следва да управлява и което се намира в тяхно владение. Той може да завежда дела относно владението срещу наследниците или срещу трети лица и може да събира вземанията, свързани с наследственото имущество, когато забавянето би застрашило тяхното събиране или когато плащането им се извършва доброволно.

Управителят на наследството трябва да продаде плодовете или други бързоразвалящи се продукти, като може да използва постъпленията за покриване на разходите по погребението и за други съответни разходи и административни такси.

Управителят на наследството може да продава така също трайните плодове, доколкото това е необходимо за покриване на разходите за погребението и за други съответни разходи и административни такси.

Освен в горепосочените случаи, правата по отношение на наследството могат да се упражняват само съвместно от всички наследници или срещу всички наследници.

Правомощия на изпълнителя на завещанието

Ако със завещателното разпореждане е бил определен изпълнител, той или тя разполага с правомощията, които са му/й предоставени от завещателя.

Ако завещателят не е определил правомощията на изпълнителя на завещанието, последният отговаря за следното: организиране на погребението и съответни организационни дейности, както и заплащане на съответните разходи; следене на изпълнението на разпорежданията в случай на смърт и при необходимост поддържане на защитата на тяхната действителност пред съдилищата; изпълнение на задълженията на управител на наследството.

Завещателят може да възложи на изпълнителя да изпълни заветите и да уреди другите пасиви от наследственото имущество, когато той или тя изпълнява задълженията на управител на наследството и не е необходим задължителен опис на имуществото. За тази цел изпълнителят може да бъде оправомощен от завещателя да продаде всяка от вещите, съставляващи наследственото имущество (независимо дали движими или недвижими), или конкретно определени вещи, посочени в завещанието.

Правомощия на довереното лице

Довереното лице не само управлява имуществото, което му е доверено, но има право и да го ползва. В това отношение се прилагат разпоредбите относно плодopolзването, доколкото те не са несъвместими с доверителните функции. За да се разпорежда с довереното му имущество или да го обременява с тежести, довереното лице трябва да получи разрешение от съда.

Наследници и представител на непотърсено наследствено имущество

Докато наследственото имущество е непотърсено, то представлява фонд с юридическа правосубектност. Поради това субектът „наследствено имущество“ може да образува производства и срещу него може да се образуват производства. Ако в такъв случай няма кой да управлява наследственото имущество, може да се приложи едно от долупосочените решения.

Преди да приеме или откаже наследството, всеки наследник може да предприема спешни административни мерки, докато наследственото имущество е непотърсено. Ако при наличието на няколко наследници бъде повдигнато възражение, се приема волята на мнозинството от тях.

Възможно е също така съдът да назначи представител на непотърсеното наследствено имущество. Представителят отговаря за образуването на евентуално обезпечително производство и за предявяването на искове, които не може да бъдат забавени, без да се изложат на риск интересите на наследството. Наред с това, той представлява наследственото имущество по всички дела, образувани срещу него. Представителят трябва да има разрешение от съда, за да се разпорежда със или да обременява с тежести: дълготрайни активи, скъпоценни вещи, ценности, търговски предприятия и други активи, разпореждането с които или обременяването с тежести на които не представлява административен акт. Разрешение от съда се предоставя само когато с действието се цели избягване на влошаване на състоянието или погиване на имуществото, плащане на задължения, свързани с имуществото, покриване на разходите за необходими или полезни подобрения или ако възникне друга спешна нужда.

Когато наследственото имущество вече не се счита за непотърсено, защото е било прието, но все още не е поделено, законът дава право на всеки наследник да поиска признаване от съда на качеството му на наследник и възстановяване на всички или на част от активите от наследственото имущество от страна на лицето, което ги владее като наследник, по силата на друго основание или без основание. Това е известно като „молба за влизане във владение“. Такъв иск може да бъде предявен от един наследник, без към него да са присъединени останалите, но не нарушава

правото на управителя на наследственото имущество да поиска активите, които следва да управлява, да му бъдат предадени, както е посочено по-горе.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Документи, потвърждаващи качеството на наследник или заветник

Съдебно решение;

публичен/нотариален акт;

удостоверение за наследници, издадено от гражданския регистър по опростена процедура.

Посочените документи удостоверяват качеството на наследник и/или заветник на преживелите лица.

Съдебните решения, нотариалните актове и удостоверенията за наследници, издадени по опростена процедура, представляват автентични документи с пълна доказателствена сила.

Актът, удостоверяващ качеството на наследник или заветник, се вписва в гражданския регистър чрез бележка на смъртния акт на починалия.

Документи, потвърждаващи делбата

При оспорвано наследяване:

съдебно решение, издадено от компетентния съд, с което се утвърждава делбата на наследственото имущество, извършена чрез процедура за наследяване по опис. В съдебното решение се определя как се разпределят дяловете (например конкретните активи, които се наследяват от всеки наследник или заветник). Това съдебно решение е автентичен документ с пълна доказателствена сила.

При наследяване въз основа на волеизявление на наследодателя:

заверен частен документ, съставен пред адвокат или юрист, в който се определя как се разпределят дяловете. Това не е автентичен документ, а

заверен частен документ, който в дадения случай има доказателствена сила, отговаряща на пълна доказателствена сила;

документ, удостоверяващ делбата, направена по опростена процедура по наследяване пред длъжностно лице от гражданския регистър. Това съдебно решение е автентичен документ с пълна доказателствена сила;

нотариален акт за делба, съставен от нотариус. Това съдебно решение е автентичен документ с пълна доказателствена сила.

Всеки от горепосочените документи, потвърждаващи делбата, независимо дали има пълна доказателствена сила, може да послужи като основание за вписване на наследеното имущество на името на наследника или заветника.

Обща забележка

Информацията в настоящия формуляр е с общ характер, не е изчерпателна и не е обвързваща за звеното за контакт, европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, съдилищата или други получатели. Тя не отменя необходимостта от справка в приложимото законодателство.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.